

Datum 23. 3. 2022

VZTAH PREDIKOVANÝCH 2 % HDP A VYZBROJOVÁNÍ AČR

Předložený text je analytickým materiálem, popisujícím politicko-bezpečnostní a vojenskostrategické souvislosti vývoje válečného konfliktu na Ukrajině. Názory, závěry, hodnocení a případná doporučení, zde vyjádřené a předpokládané, jsou výhradními názory autorů a nepředstavují postoje či stanoviska Ministerstva obrany nebo jiné vládní agentury ČR.

Česká republika, stejně jako všechny členské státy NATO se zavázala, že na své obranné výdaje bude vyčleňovat minimálně dvě procenta svého HDP. Předchozí vlády ČR potvrzovaly závazek vyčleňovat 2 % HDP, ale k naplnění tohoto závazku zatím nedošlo. Stávající vládnoucí garnitura ve svém vládním prohlášení garantovala dosažení 2 % HDP již v roce 2025. Tento termín však počátkem letošního roku v rámci hledání úspor byl ohrožen. Až vývoj událostí v posledních dnech znovu potvrdily potřebu rezortu obrany dávat tyto 2 % HDP od roku 2025. Bez ohledu na okolnosti plnění tohoto závazku se nabízí otázka, jestli tyto 2 % HDP jsou pro obranu ČR dostatečná.

Plánování zdrojů na obranu státu je součástí plánování na vrcholné, strategické úrovni, a to je typické nejen svým, zpravidla dlouhodobým časovým horizontem, ale také řadou strategických předpokladů. V případě plánování obranných výdajů jde o zjednodušení, že ačkoliv obrana státu je záležitostí všech fyzických a právnických osob státu, jsou tato 2 % zaměřena na výdaje v gesci ministerstva obrany (MO), jehož hlavní výkonnou složkou je Armáda České republiky (AČR). V duchu tohoto zjednodušení i další text tohoto článku je zaměřen na obranné výdaje v gesci rezortu MO a v jeho rámci především na AČR. Cílem tohoto článku tedy je posoudit, věcnou a finanční stránku využití zmíněných 2 % HDP ve prospěch rozvoje a udržování schopností AČR.

ZDROJOVÁ STRÁNKA VYZBROJOVÁNÍ

Z hlediska reálné hodnoty zmíněných 2 % HDP je potřebné si uvědomit, že odhad reálné hodnoty ve střednědobém a dlouhodobém horizontu je ovlivněn několika faktory, které negativně ovlivňují odhad reálně využitelných finančních zdrojů. Prvním z nich je neznámá výše HDP v jednotlivých následujících letech. Jednoduchá extrapolace dat z minulých let není plně využitelná, protože v posledních dvou letech došlo ke snížení růstu HDP a k enormnímu

růstu inflace. Podobné změny se očekávají i v roce 2023 a v následujících letech. Dokdy se tato současná situace bude projevovat, není jednoduše předvídatelné.

Vlivem energetické krize, současného ozbrojeného konfliktu na území Ukrajiny a z toho plynoucího zájmu o vojenský materiál obecně, je obtížně předvídatelná jednak jeho pořizovací cena, jednak i jeho dostupnost na trhu. Zmíněné nejistoty vytváří značnou míru nepřesnosti na obou stranách plánovací rovnice a připomíná tak střelbu na nepravdělně se pohybující terč z nepravdělně se pohybujícího vozidla.

VĚCNÁ STRÁNKA VYZBROJOVÁNÍ

Věcnou stránku rovnice 2 % HDP a věcnou potřebu rezortu MO, potažmo AČR je možné charakterizovat jako pohled na její budoucí požadovanou podobu. Částečnou odpověď na budoucí potřebu AČR je možné najít v platném znění koncepce jejího rozvoje, v KVAČR 2030. Částečnou proto, že zde jsou k dispozici data o předpokládané velikosti, struktuře i hrubé požadavky na rozsah pořizování hlavních druhů výzbroje. Významná část věcné potřeby je zde jenom hrubě naznačena, případně vůbec nezmíněna.

Systém obrany země a z toho vyplývající velikost AČR vychází z členství ČR v systému kolektivní obrany založené na NATO. Avšak Aliance kromě notoricky známého článku V. Washingtonské smlouvy zná ještě článek III pojednávající o potřebě členského státu mít schopnost bránit se do doby aktivace společné obrany, což v praxi pro ČR znamená mít Armádu České republiky.

Z těchto skutečností vyplývá hned několik důležitých závěrů:

Prvním je velikost AČR, která by měla být schopna plnit úkoly v souvislosti s článkem III ve spojitosti s rolí aktivní zálohy (dále AZ) dnes kalkulované pro vyřešení mírové nedoplněnosti existujících útvarů a k rozvinutí útvarů teritoriálních sil. Není již ale známo, jestli bude AZ také považována za zdroj k úhradě případných bojových ztrát u nasazených sil nebo to bude až záležitostí válečně rozvíjených sil. Tyto síly ovšem mohou být k dispozici až za šest a více měsíců potřebných k odvodovému řízení, k nezbytnému základnímu a odbornému výcviku.

Druhým závěrem je, že je potřebné mít zkalkulován počet kusů bojové a speciální techniky nejen k případnému doplnění mírově existující AČR, ale také ve prospěch AZ, válečně vytvářené AČR, a především k nahrazení ztrát vlivem bojové činnosti. Značná část této techniky není vyráběna v ČR, a proto je nezbytné mít jejich dodávku smluvně zajištěnou.

Třetím závěrem je potřeba mít zkalkulovanou velikost a spektrum zásob k zásobování nasazených sil i k provádění výcviku AZ a rozvinuté válečné armády. Nejde jen o objem pohonných hmot, množství potravin, ale také speciální munice a náhradních dílů, které se na území ČR nevyrábějí. Pro vojenský materiál vyráběný na území ČR je potřeba také kalkulovat se zásobami surovin a materiálů.

**Univerzita
obraný**

**Centrum bezpečnostních
a vojensko-strategických studií**

Zmíněné závěry se nezabývají odstraňováním zanedbanosti nejen materiálního vybavení AČR, ale i stávající nemovité infrastruktury, jež je potřebná pro činnost AČR. Bez znalostí výše uvedených informací lze jen velmi hrubě zkalkulovat finanční náročnost rozvoje AČR k dosažení a udržování požadovaných schopností, a tím jednoznačně posoudit, jestli proklamovaná výše rozpočtu 2 % HDP je dostatečná.

Zpracovali: Ing. Fabian BAXA, Ph.D., Ing. Petr KRÍŽEK, Ph.D.

**Univerzita
obraný**